

## D'actriu infantil a dramaturga

*Francesc Massip i Montserrat Palau*

FONT: Francesc Massip i Montserrat Palau, *L'obra dramàtica de Mercè Rodoreda*.  
Barcelona: Proa, 2002.

El teatre va ser un fet ben present en la infantesa de Mercè Rodoreda Gurguí, segons es desprèn, sobretot, de la correspondència sovintejada que l'avi de l'autora, Pere Gurguí, i els seus pares, Andreu Rodoreda i Montserrat Gurguí, van mantenir des del 1909 fins al 1921 amb el fill, cunyat i germà respectiu, Joan Gurguí, «el tiet d'Amèrica», amb qui posteriorment l'autora es casaria.<sup>1</sup> Les referències a Mercè Rodoreda hi són constants i, a través de les cartes, anem seguint el seu creixement i, també, l'entorn familiar en què es produeix. Una infantesa bastant tranquil·la,<sup>2</sup> en què Mercè Rodoreda, segons pare i avis, creixia «molt presumida», «més entremaliada que un *chicutot*» i que pensava «més ab caballs que ab nines» (1910).

A les cartes, hi trobem també algunes referències a les afeccions escèniques i, posteriorment, al debut teatral de Mercè Rodoreda. Dues de les diversions familiars inculcades a Mercè Rodoreda des de ben petita eren el teatre i el cinema, i en coneixia, segons escriu el seu pare, els actors i les actrius més importants per les fotografies dels diaris:

---

<sup>1</sup> La correspondència enviada des de Barcelona és, majoritàriament, en català. L'enviada pel tiet Joan Gurguí des d'Argentina és majoritàriament en castellà. Tanmateix, moltes cartes del nucli Gurguí-Rodoreda barceloní utilitzen en paràgrafs i expressions el castellà, sobretot l'avi, que, fins i tot, comenta que canvia d'idioma inconscientment quan té al davant les cartes del fill emigrat. Tot i aquests canvis, cal constatar que moltes de les cartes de l'avi de Mercè Rodoreda, Pere Gurguí, acaben amb un «Visca Catalunya lliure» i expressen diverses opinions polítiques de creences federalistes. Per una altra banda, respectem i transcrivim les cartes ajustant-nos a les grafies originals.

<sup>2</sup> L'excepció és, potser, una referència del 1909, en què Montserrat Gurguí explica al seu germà que la nena està malalta, i afegeix: «*creíamos que era una parálisis*». No hi ha més comentaris ni referències posteriors durant la infantesa de Rodoreda a aquesta malaltia, però ressona en el títol d'un conte amb base autobiogràfica, «Paràlisi». En aquest sentit, hem de recordar també la «malaltia» de Rodoreda durant els anys d'exili, quan es queixa a Anna Murià (1948) d'una certa paràlisi en el braç dret que li impedeix d'escriure; i, encara, la que va patir el 1949 a Barcelona en retrobar-se amb el seu fill.

*La nena cada dia, más «espavilada» y bailando unas americanas y unos garrotines que da gusto verla, ya conoce varias de las letras del abecedario, y siempre está pidiendo para ir al cine y con todo y ser el cinematógrafo cosa para chiquillos y ser ella una chiquillina, ya prefiere al cine, el teatro, como las personas mayores, y más que nada le gusta ver bailarinas.*

*Por fotografia ya conoce à la mayoría de actores que más por los periodicos y revistas van fotograbados, conoce a la Xirgu, á la Morera, á la Guerrero, á la Barà, á la Suarez, á la Pino, á la Faura, á Codina, á Borràs, á Gimenez, á Thuillier, á Mendoza, á Morano, a Santiago, á Soler, a Santpere, etc. etc. (Andreu Rodoreda a Joan Gurguí, 20-6-1911)*

Montserrat Gurguí havia conegut qui seria el seu marit, Andreu Rodoreda, en un esbart de teatre *amateur*<sup>3</sup> i, fins i tot, la parella, durant el curs 1915-1916, es matriculà a l'Escola d'Art Dramàtic, fundada dos anys abans per Adrià Gual.<sup>4</sup> L'ambient familiar era especialment sensible al món de l'espectacle, i per això no és d'estranyar que molt aviat la nena s'incorporés a aquestes activitats i debutés en els escenaris. A més del curs esmentat, el pare va actuar en un grup de teatre d'aficionats en què destacava per la seva bona veu; i la parella recollia autògrafs d'actors i actrius catalans:

*L'Andreu y yo estem molt atrafegats, recullin els autógrafos de tots els millors actors y actrius, per fer un album, será mol curios. Quant tinguem la alegria de que fasis un viatge per venir a veurens, ja'l veuràs. Procura que això sigui aviat, donchs la teva ausencia ja es fa massa llarga. Ja t'enviarem la fotografia de la nena ab la obra que representará al teatre (Montserrat Gurguí a Joan Gurguí, 1-10- 1913)*

<sup>3</sup> A l'arxiu Rodoreda de l'Institut d'Estudis Catalans, hi ha diverses fotografies sobre algunes de les intervencions teatrals de Montserrat Gurguí. Per una altra banda, Montserrat Casals, en la seva biografia de l'autora, escriu:

«Montserrat, que era la gran, va conèixer el qui havia de ser el seu marit, Andreu Rodoreda, en un esbart de teatre *amateur*. Feien bona parella i no es cansaven de somiar el dia que es farien els amos de l'escena barcelonina. Andreu Rodoreda era de Terrassa, on els seus pares regentaven un cinema». També l'àlbum biogràfic sobre Mercè Rodoreda, *De foc i de seda*, recull imatges de l'afecció teatral familiar.

<sup>4</sup> Rodoreda recordava en una entrevista aquestes afeccions dels seus pares: «Además mi padre era lo que, en catalán, se llama "lletraferit"... leía mucho... leía muy bien en voz alta..., en mi casa eran un poco bohemios..., habían ido, mi madre y él, a aprender declamación a la escuela de Adrià Gual» (Josep CRUSET. «Mercè Rodoreda: una contenida tensión confidencial» a *La Vanguardia Española*, 18-12-1969). Carme Arnau afirma que: «Atrets pel teatre, el pare i la mare anaven al prestigiós Institut del Teatre, dirigit per Adrià Gual. La nena, capriciosa i aviciada, es quedava a casa malhumorada.» En la correspondència familiar hem trobat al respecte una al·lusió de Pere Gurguí: «L'Andreu com sempre a ses obligacions, y hores vagadíbules estudiant l'Art Teatral...» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 3-6-1916)

Efectivament, el dia 18 de maig de 1913, quan tenia cinc anys, Mercè Rodoreda va debutar com a actriu en l'obra *El misteriós Jimmy Samson*, de Paul Amstrong,<sup>5</sup> en el paper de la nena Ketty. L'esdeveniment és àmpliament comentat amb orgull per l'avi Pere Gurguí al seu fill i, a tres cartes, anuncia dues vegades el debut<sup>6</sup> i, en l'última, el comenta llargament donant detalls de l'obra i la funció:

*Com te deya, lo 18 del proppassat, debutà en lo Teatre del Torrent de las Flors la Marcé, ab lo paper de Ketty de Jimmi Samson, y com li havia promés un Bebé dels grosos y bons, que dormiría y diría papà y mama y ploraria, resulta qu'estigué admirable y per lo mateix paraula es paraula, ab tots els ets y uts li fou regalada per mi lo Bebé ab las condicions avans ditas, y perquè te fassis càrrech de si és bò te diré que costa 6\$... [...]*

*En Jimmi Samson li regalá un Automovil que donantli corda corria, y bombons y la Conchita Çiriçi un anell d'or «Fix» ab una medalleta en la que hi ha gravat una medalleta de son Nom y Cognom y la data y any del Debut. Com ja pots supossar ab tans presents com estaria y son avi la Baba li queya qu'era un gust y a sos pares també si bé no ho demostravan, puig ab los aplausos que tingué y lo modo de saludar ab sas maneres de correspondre al públich, feya que tothom rigués, y ella com més reyan y aplaudian més se creixia y clar feya més gracia. (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 3-6-1913)*

La carta revela molts detalls del debut de la nena Mercè, contemplada, mimada y admirada per la família, i de la festa posterior de celebració en què va rebre un nino de regal. Cal analitzar, però, diversos aspectes que sorgeixen a partir d'aquest fet.

<sup>5</sup> Traducció de Carles Costa, Barcelona: *La escena catalana*, 1912. Estrenada al Teatre Principal, sota la direcció d'Enric Giménez, que feia el paper de Samson. Agraïm a Guillem-Jordi Graells les bones pistes que ens va facilitar per localitzar l'obra. Paul Amstrong (1869-1915) fou un fecund i popular comediògraf nord-americà, autor d'obres de diàleg mordent i trames de viu sentit escènic, però d'escàs valor literari.

<sup>6</sup> «Ta neboda la Marcé, esta feta una polleta, y lo dia primer de Maig o avans debutara S.D.V. en lo Teatre 'Torrent de las Flors' ab la 'Ketti' del 'Gimmi-Samson' per lo mateix me diu qu'et digui qu'em fa gastar tots els diners, y t'envia un mil·lió de petons y abrasadas y no sé quantas cosas més...» (Carta de Pere Gurguí a Joan Gurguí, full 4, 4-4-1913).

«Clar que si te digués tot quant voldria y me diu la Marcé escriuria fins demà, será donchs per a la que t'escriuré després del Debut de la nevoda que será si D.V. lo dia 18 ab la Ketty en l'obra de Jimmy Sampson.» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, full 4, 8-5-1913)

El debut fou al Teatre Torrent de les Flors, la qual cosa explica el desig, molts anys després, de batejar el volum de peces de teatre que li volia editar Joan Sales amb aquest nom. El títol «El Torrent de les flors» havia estat sempre al cap de Mercè Rodoreda. El 1966 li esmentava per carta a Joan Sales que tenia diversos projectes de novel·les, entre ells un intítulat «El Torrent de les flors».<sup>7</sup> El projecte de fer una novel·la que portés com a títol el nom del local on va debutar continuava vigent, segons Joan Sales i la mateixa Rodoreda, encara el 1967.<sup>8</sup> Aquest projecte no torna a ser esmentat durant anys i, el 1973, l'editor suggereix que «El torrent de les flors», que havia de donar nom a una novel·la, sigui el títol de les obres de teatre que ell li vol editar a la col·lecció «El Pi de les Tres Branques».<sup>9</sup> L'edició no es va portar a terme en vida de l'autora, però el record del nom del local on va debutar com a actriu infantil romangué present en la seva memòria.

L'obra del debut, *El misteriós Jimmy Samson*, és una comèdia en tres actes que explica la redempció d'uns lladres comandats per Jimmy Samson, un especialista a obrir caixes fortes, i que és reconvergit, per amor, en un eficaç i pròsper gestor. Precisament el personatge interpretat per Mercè Rodoreda, la nena Kitty, té un paper essencial en la resolució del drama en quedar-se tancada, en un descuit mentre jugava, dintre d'una gran caixa forta del despatx de l'empresa on treballa Jimmy Samson i de la qual, en

<sup>7</sup> «Finalment, girant els ulls cap al futur, el vostre pròleg autobiogràfic hauria d'acabar amb els projectes que ara us barrinen per l'esperit: projectes de noves novel·les (EL TORRENT DE LES FLORS) i projectes de vida.» (Joan Sales a Mercè Rodoreda, 31-12-1966) Transcrivim la correspondència de Mercè Rodoreda respectant les grafies originals. En aquest sentit, cal remarcar que, en les seves cartes, l'editor Joan Sales, mecanografia sempre els títols o possibles títols de les obres amb majúscules.

<sup>8</sup> «Coneixent-vos com em sembla que us començo a conèixer, gosaria aconsellar-vos que si tanta mandra us fa treballar en la versió definitiva d'ALOMA i en canvi tantes ganes teniu de fer-ho amb LA CASA ABANDONADA o amb EL TORRENT DE LES FLORS o alguna altra novel·la nova, deixeu de moment ALOMA... [...] Mentre el club espera ALOMA, LA CASA ABANDONADA, EL TORRENT DE LES FLORS, LA MORT I LA PRIMAVERA i totes les novel·les que us doni la gana d'escriure. JARDÍ VORA LA MAR ja és a cal linotipista.» (Joan Sales a Mercè Rodoreda, 4-2-1967). Al cap de dos dies Mercè Rodoreda escriu a l'editor: «No, *Una casa abandonada* títol provisional no té res a veure amb *L'amor i la primavera*, que vaig escriure després d'haver escrit *La Plaça*. Qualsevol dia la faré a miques. Ara tinc en el teler, *La casa* i *El torrent de les flors* però em cal acabar *Aloma*.» (Mercè Rodoreda a Joan Sales, 6-2-1967)

<sup>9</sup> «Penso que faria bonic aplegar aquestes comèdies vostres (aquestes dues i algunes altres que també duguessin nom de flors, si les teniu escrites o les escrivíssi) sota el títol EL TORRENT DE LES FLORS, que havia hagut de ser

—recordeu?— el títol d'una novel·la i és en veritat un títol que és llàstima que no feu servir. Ara seria l'hora.» (Joan Sales a Mercè Rodoreda, 1-3-1973). Sales torna a insistir sobre el títol en les cartes del 5-3-1973 i 14-3-1973. En aquesta darrera també insinua a l'autora que escrigui una obra que es digui «El torrent de les flors» que seria, llavors, la que intitularia el volum.

aquells moments, ningú no en té les claus. Samson és ara un gerent respectable i es troba en un dilema. Samson posa en evidència les seves habilitats com a rebentapanyes i, per tant, descobreix el seu passat, però salva la nena Ketty.

Aquesta interpretació infantil i, també, el regal posterior del nino són narrats per l'autora —reconvertint-los i literaturitzant-los amb altres propòsits— al conte «El bany»:

*Duia un vestit de muselina carmí amb una peça de muselina blanca; al pit, un pom de miosotis retenia un grup de tavelles. Mitjons blancs, sabates de xarol negre i un llaç del mateix color del vestit, com una papallona damunt dels cabells [...]*

*Tota una tarda sense la Mercè, com passaria? Estava una mica cohibit perquè aquella era una Mercè diferent, una Mercè color de flama que se n'anava a fer comèdia. Al darrer acte la treien mig ofegada d'una caixa de cabals. «Els braços i les cames morts, sents? Has de fer de mort», li deia el director a cada assaig, car ella, sense adonar-se'n, s'enrigidia tota als braços de l'home que la duia [...]*

*Anàvem a la Flora.<sup>10</sup> Al Guinardó [...]*

*—Avi, què serà la sorpresa?*

*Eren inseparables. A ell no li havia sortit mai un reny dels llavis per a aquella criatura més aviat lletja i esquifida, turbulenta com una ventada de març [...]*

*—Hi haurà sorpresa?*

*—I grossa.*

*Estava tan preocupada per l'anunci de la sorpresa que a la meitat d'un acte sortí d'escena per les bambolines i després no es recordà que havia de tancar els ulls quan la treien de la caixa de cabals i la duien en braços,*

---

<sup>10</sup> En el conte no s'esmenta el Teatre Torrent de les Flors, sinó «la Flora», un local on havia actuat la mare de Mercè Rodoreda.

*asfixiada. Quan la cridaren: Ketty, Ketty, no respongué. Ja no recordava que era el seu nom en la comèdia. Caigué el teló. I quan els aplaudiments el tornaren a fer alçar, el seu avi irrompé a escena amb el jaquí negre i els pantalons ratllats, encara flairosos de naftalina, gras i jovial, i li posà una gran nina en braços. [...]*

*Es diria Ketty. Tot el veïnat contribuï al bateig. Unes cortines velles i unes quantes puntes arraconades serviren per a fer el vestit del capellà i dels escolans. El jardí era ple de flors, d'alegria, de calitja de tarda d'estiu. Darrera la màquina de retratar l'avi maldava per fer entrar tothom dintre l'objectiu. Mercè era la mare: no duia el vestit carmí, sinó un blanc amb una gran llaçada de setí a la cintura. Tothom anava mudat. En un racó del jardí, sobre la taula de ferro pintada de verd, voltada de cadires, dues safates curulles de pastissos escampaven olor de crema, de pa de pessic, de xocolata, de vainilla. (RODOREDA, 1979, 141-143)*

Cal remarcar la «teatralitat» en el ritual del bateig de la nina, rituals que, d'altra banda, eren relativament freqüents a la casa, com les festes i cerimònies que va organitzar l'avi, per inaugurar el monument bastit al jardí que havia dedicat a Jacint Verdaguer.<sup>11</sup> L'obra *El misteriós Jimmy Samson* es va tornar a representar el 1917 i Mercè Rodoreda, tot i que més gran, ja amb 9 anys, hi tornà a participar fent, de nou, el paper de Ketty. Ho sabem pel programa de mà de l'espectacle<sup>12</sup> i també per una carta del seu avi —en

<sup>11</sup> Pere Gurguí va descriure així el bateig de la nina: «Al regal del “Bebé” fou motiu d'altre festa, ab convidats de todas las criaturas del Barri noys y noyas del veynat y de grans no n'i mancaren. Aquesta festeta també la dedicarem a la memoria de Mossen Çinto, y ne diguerem la festeta de l'Infantesa y fou lo bateix del Bebé que per las postals veuràs la comitiva quant se dirigeix al “Casal”, després altre postal en lo moment de tirarli l'aygua al cap ab lo capellà y escolanet corresponent, y no te marco lo capellà porque de sobres lo coneixeras y ne férem una de postal que no resultá y figuraba lo moment de la brenada puig no hi faltá lo seu corresponent refresch ab l'alegria dels petits y grans y G.A.D. tot aná bé.» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 3-6-1913)

<sup>12</sup> «Diumenge 4 març 1917: nova funció de El misteriós Jimmy Samson a l'Ateneo de San Gervasio (C/ Alfonso XII, 127) amb la Compañía Martín de la que forman parte la notable actriz Antonia Vallvé y los actores Juan Bonastre, Ernesto Vilaregut, Manolo C. Prats. Programa. 1: Sinfonía a piano. 2: La preciosa comedia Norte-Americana, policiaca- detectivesca, de fama mundial, en tres actos y cuatro cuadros... en cuyo desempeño toman parte la señorita Vallvé, Sra. Ceballos, y los señores Martín, Bonastre, Vilaregut, Prats, Fontanet, Samsó, Gimier, Usall, Tejada y niñas Toralles y Rodoreda... 3: Terminará tan selecta función con un lucido Baile de Sociedad. A las 4 y cuarto en punto.»

la qual, com sempre, es queixa dels diners i aprofita per demanar-ne al fill—<sup>13</sup> i per una altra en què esmenta les fotografies de la nena vestida com a Ketty.<sup>14</sup>

Aquest debut de Mercè Rodoreda com a actriu fou fruit de l'afecció teatral que regnava en l'ambient familiar. Durant la infantesa de l'autora, el seu pare Andreu Rodoreda va escriure almenys un drama, que va presentar a un premi,<sup>15</sup> i tota la família anava regularment al teatre i, també, al cinema. Així per exemple, sabem que, el 1914, la seva mare vol que «vingui la Guerrero á Barcelona per anar á veureli *La Malquerida*, ja que tu ens dius que l'anars á veure i ella no vol ser menos que tú» i que han anat a veure vodevils «fentnosi uns grans panchóns de riure».<sup>16</sup>

En la correspondència a l'oncle hi ha moltes referències al teatre i, per exemple, el desig de veure l'obra de Benavente interpretada per la Guerrero, com podem llegir, és per estar al mateix nivell que el germà d'Amèrica. A aquest també li envien programes de companyies argentines que actuen al Teatre Romea de Barcelona el 1921 («Camila Quiroga, companyia argentina de drames i comèdies»). I, sobretot, hi ha moltes referències al cinema i a l'intent de Pere Gurguí i Andreu Rodoreda de participar en el

<sup>13</sup> «Te incluyo carta de Mercé y Programa de la funcion en el Ateneo en la que toma parte desempeñando la Ketty del Jimmi Samson me costará unas 60 pesetas la fiesta...» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 3-3-1917)

<sup>14</sup> «...Ab aquesta va altre retrat de la Gaucha y altre de la Apache la Mercé ab lo vestit qu'estrená per a fer la Ketty del Jimmy Samson, que fou la gran sorpresa donada per l'avi als seus pares. La funció anà molt bé y tingué molts aplausos y l'avi fet un Badoch y ta germana ab lo vestit qu'estrená aquest Yvern. Tot pagant l'avi... Dia 25. Avui ab l'Andreu anem al dinar en honor del gran Guimerà ja te diré lo que ne resulti... Dia 25. Avui també he anat a recullir los Retrats de la Ketty y de la Apache veyam que te semblaran aquests caprichets de l'avi...» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 19/31-3-1917)

<sup>15</sup> D'aquesta temptativa en el gènere dramàtic, en tenim notícies pel mateix autor i pel seu sogre, Pere Gurguí:

«Respecte à lo que dius de l'obra que escribia ja está acabada fa temps y la tinc ben guardadeta. Ara potser dintre d'un ó dos anys ferém una película, que impresionará un amic nostre i en la que hi sortirem tots nosaltres i tots els veïns.» (Andreu Rodoreda a Joan Gurguí, 25-9-1913). «*La obra de tu hermano Andrés gusta a todos cuantos la han leído, pero por ahora no se decide en que la representen*. Com que per a contestarte me he posat la teva al davant, sens adonarment escrich en castellà, are me'n adono, vaja tornarem a la nostra tan estimada parla.» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 26-9-1913) Montserrat Casals va més enllà en la consideració d'Andreu Rodoreda com a autor teatral:

«[Andreu Rodoreda] quan té una estona lliure es busca un espai tanquil al casal, agafa la llibreta i intenta de posar fil a l'agulla d'una obra teatral, una comèdia en dos actes, que amb el temps acabarà d'escriure però que mai ningú no llegirà, ni tan sols els membres del jurat del premi.»

<sup>16</sup> El gènere dels vodevils agrada a la família Rodoreda: «n'hi ha per a llogar-hi cadira, fixat no mes que amb els títuls "La primera vegada" d'amor amb, etc. "Falten cinc minuts" per a començar la, etc. "La Pitets se'ns ha casat" i altres per l'estil.» (Andreu Rodoreda a Joan Gurguí, 12-12-1914)

negoci de les «pel·lícules». Aquest intent durarà força anys i l'avi, fins i tot, participarà en la pel·lícula «Els Jocs Florals del Putxet».<sup>17</sup>

Quan posteriorment (1-11-1919), l'avi emmalalteix, es queixa sobretot que li prohibeixin de fer «*Películas e ir al Cine y por las tardes de los días festivos voy al Teatro de la Comedia en Gracia*», tot i que es dol del preu perquè «*lo [que] me cuesta el teatro hace falta para comer y veo es verdad pero lo encuentro mucho ha menos sino voy.*» No fa cas de les prohibicions, sinó que continua assistint a diferents espectacles, com les «*obras de costumbres del teatro Argentino*», que programava el Teatre Doré l'abril de 1920, en què destaca la feina de la «Laso», i aquest mateix any explica que té un abonament.<sup>18</sup>

És més o menys a partir d'aquestes dates que també trobem cartes de Mercè Rodoreda al tiet. Fins a aquests anys, gargots, dibuixos i frases amb escriptura infantil eren incloses en els cartes de la resta de familiars, però, a partir de 1917-1920, ja trobem textos més extensos. Concretament el 1920, Mercè Rodoreda, en castellà, comenta a Joan Gurguí que, a l'escola, estan preparant un drama:

*...estos días he tenido mucho trabajo estudiando un «drama» que hemos hecho en el colegio y figurate que drama era que mientras se estaba muriendo D<sup>a</sup>. Blanca de Navarra se abanicaba. Recité tambien La Negra única poesia en catalán y tuve muchos aplauso. En el drama titulada Quince días de reinado iba vestida de señora de unos 25 años y primero de*

<sup>17</sup> «¿Has rebut carte d'en J. Gurguí respecte a les Pelicules? me prometé t'escriuria, y jo espero me diguis alguna cosa pera si hi ha res a fer procurarte alguna casa y ha proposit, lo dia que veigis anunciat la exhibició del n. 31 del Cicler Journal podràs veurer en Película *Los jocs Florals del Putxet*, ja me dirás si m'has conegut que te sembla.» (Pere Gurguí, 4-9-1915)

<sup>18</sup> «T'en recordes del Cine Trillo? no, donchs avuy está convertit en Teatre lo mes bufonet que puguis imaginarte a fi de no quedarme sens tinch en abono dugues butaques pera tú i per mí, Diumenge es l'última funció del 1er abono de 8 funcions de tarda total 16 pts y se hi pasa la tarde molt distretament fent funcions molt boniques y en los intermedis hi ha exhibició de pel·lícules de la Casa Goumond ab un sextet de 1a ahont se hi senten pessers argentines que ha mí m'entusiasmant molt, y me recorda ahont se troba actualment lo meu fill Joan y anant a pasar las tardes dels Diumenges en lo "Estudi Cirera" trovarás en dit lloch lo que haurás vist y sentit en aquest llunyans paratches, además hi há una bona compañía essent Director en J. Cirera y en Pep Font (l'As del Voudebill) y d'altres amichs meus. T'en recordes den Pep Font? era el que trevallaba ab la Montserrat a can Rovira y a la Flora que hi feren *La Tela de Aranya* motivant aquesta funció el que la Montserrat fos previnguda pera formar part de la Compañía del gran actor Comich "Larra" (D. MAriano) que vingué a l'Argentina en tourné deu fer de 15 a 18 anys.» (Pere Gurguí a Joan Gurguí, 15-12- 1920)

*aldeana llamandome Jimena<sup>19</sup> y despues D. Mencia. (Mercè Rodoreda a Joan Gurguí, 1920<sup>20</sup>)*

Poques dades més tenim de les afeccions teatrals de Mercè Rodoreda durant la seva joventut. En una carta del 1921 enviada al tiet, li comenta que durant l'estiu, amb unes amigues, van un dia a la setmana al cinema o al teatre,<sup>21</sup> però no tenim més notícies sobre la relació de Mercè Rodoreda amb el teatre fins el 1935, quan ella ja està casada amb Joan Gurguí, el tiet, han tingut un fill i ja ha començat a publicar els seus primers llibres.

---

<sup>19</sup> Dins la carta del 4-4-1920 que Pere Gurguí envia al seu fill, hi consta el programa d'aquesta actuació, amb l'anunci de la representació de *Quince años de reinado* i *La Negra*, recitada per M. Rodoreda. La vetllada tingué lloc el 30 de maig de 1920 al col·legi Nuestra Señora de Lourdes, del carrer Vallirana de sant Gervasi, amb motiu del «*despido del Mes de María y distribución de premios.*»

<sup>20</sup> Tot i que no hi consta la data, pel programa de l'actuació que adjunta l'avi, la carta ha de ser de 1920.

<sup>21</sup> «*Ahora en verano no vamos a hacer excursiones pues hace demasiado calor; pero yo tambien me divierto igual pues un dia cada semana vamos con Rosita Bosch y una amiga suya al cine o al teatro.*» (Mercè Rodoreda a Joan Gurguí, 3-6-1921)